

Siedlce dnia 15.05.2017

Rekomendacja narzędzia pn.

„Arkusze umiejętności społecznych dzieci w wieku 5-9 lat”.

Opracowane narzędzie o nazwie „Arkusze umiejętności społecznych dzieci w wieku 5-9 lat” autorstwa dr Stanisławy Nazaruk, wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej oraz pedagogów szkolnych i wypełnia „lukę” w zakresie wypracowania profesjonalnego narzędzia badawczego służącego do diagnozowania umiejętności społecznych dzieci w grupie wiekowej 5-9 lat w celu monitorowania rozwoju dziecka, a w przypadku zbadania deficytów, czy niskiego poziomu rozwoju społecznego podjęcie natychmiastowych interwencji pedagogiczno-psychologicznych. Do tej pory w Polsce nie odnotowano narzędzi diagnostycznych do badania szczegółowych umiejętności społecznych dzieci w wieku 5-9 lat, których użytkownikami są nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej oraz pedagodzy i psychologowie szkolni. Nauczyciele w przedszkolu przeprowadzając diagnozę gotowości szkolnej korzystają z indywidualnych arkuszy obserwacji, wypracowanych na potrzeby nauczycielskich badań częściowych dzieci w grupie przedszkolnej. Analogicznie nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej korzystają z własnych narzędzi, do diagnozowania zachowań uczniów klas I-III szkoły podstawowej.

Arkusze umiejętności społecznych dzieci w wieku 5-9 lat jako narzędzie zawiera 5 podskal: A, B, C, D, E. W każdej skali umieszczono szczegółowe umiejętności zapisane w formie zdań twierdzących o jednoznacznym pozytywnym znaczeniu:

- Podskala A. Dziecko komunikuje się z rówieśnikami i dorosłymi, werbalnie i pozawerbalnie – zawiera 16 szczegółowych umiejętności.
- Podskala B. Dziecko radzi sobie w sytuacjach trudnych – zawiera 17 szczegółowych umiejętności.
- Podskala C. Dziecko jest wrażliwe na uczucia i potrzeby innych, okazuje pomoc innym – zawiera 16 szczegółowych umiejętności.

Siedlce dnia 15.05.2017

Rekomendacja narzędzia pn.

„Arkusze umiejętności społecznych dzieci w wieku 5-9 lat”.

Opracowane narzędzie o nazwie „Arkusze umiejętności społecznych dzieci w wieku 5-9 lat” autorstwa dr Stanisławy Nazaruk, wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu nauczycieli wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej oraz pedagogów szkolnych i wypełnia „lukę” w zakresie wypracowania profesjonalnego narzędzia badawczego służącego do diagnozowania umiejętności społecznych dzieci w grupie wiekowej 5-9 lat w celu monitorowania rozwoju dziecka, a w przypadku zbadania deficytów, czy niskiego poziomu rozwoju społecznego podjęcie natychmiastowych interwencji pedagogiczno-psychologicznych. Do tej pory w Polsce nie odnotowano narzędzi diagnostycznych do badania szczegółowych umiejętności społecznych dzieci w wieku 5-9 lat, których użytkownikami są nauczyciele wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej oraz pedagodzy i psychologowie szkolni. Nauczyciele w przedszkolu przeprowadzając diagnozę gotowości szkolnej korzystają z indywidualnych arkuszy obserwacji, wypracowanych na potrzeby nauczycielskich badań częściowych dzieci w grupie przedszkolnej. Analogicznie nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej korzystają z własnych narzędzi, do diagnozowania zachowań uczniów klas I-III szkoły podstawowej.

Arkusze umiejętności społecznych dzieci w wieku 5-9 lat jako narzędzie zawiera 5 podskal: A, B, C, D, E. W każdej skali umieszczono szczegółowe umiejętności zapisane w formie zdań twierdzących o jednoznacznym pozytywnym znaczeniu:

- Podskala A. Dziecko komunikuje się z rówieśnikami i dorosłymi, werbalnie i pozawerbalnie – zawiera 16 szczegółowych umiejętności.
- Podskala B. Dziecko radzi sobie w sytuacjach trudnych – zawiera 17 szczegółowych umiejętności.
- Podskala C. Dziecko jest wrażliwe na uczucia i potrzeby innych, okazuje pomoc innym – zawiera 16 szczegółowych umiejętności.

Prof. uczelni dr hab. Anna Klim-Klimaszewska
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Instytut Pedagogiki
ul. Żytnia 39
08-110 Siedlce

- Podskala D. Dziecko współpracuje w grupie – zawiera 23 szczegółowe umiejętności.
- Podskala E. Samoograniczenia dziecka – zawiera 11 szczegółowych umiejętności.

Do oceny każdej umiejętności sformułowanej w formie twierdzenia została przyporządkowana zmodyfikowana czterostopniowa skala Likerta z następującą punktacją:

- Zdecydowanie tak – 3 pkt.
- Raczej tak – 2 pkt.
- Raczej nie – 1 pkt.
- Zdecydowanie nie – 0 pkt.

Zastosowanie modyfikacji wymienionej skali miało na celu ograniczenie występowania tzw. błędu tendencji centralnej – czyli zwykłego niezdecydowania osoby odpowiadającej.

Przedstawiony do rekomendacji „Arkusze umiejętności społecznych dzieci w wieku 5-9 lat” spełnia wszystkie wymogi narzędzia badawczego, tzn. jest trafny, rzetelny i obiektywny.

Mocną stroną wymienionego narzędzia jest starannie przeprowadzona walidacja. Dokonana została po przeprowadzeniu badań pilotażowych na grupie 50 dzieci, w wieku 5-9 lat, wybranych z przewidywanej docelowej grupy badawczej. Zbadano moc dyskryminacyjną poszczególnych twierdzeń, czyli szczegółowych umiejętności społecznych na podstawie punktów zapisanych w Arkuszu i przeprowadzono korelację z wynikiem ogólnym. Wynik ogólny badanego dziecka to suma uzyskanych przez niego punktów ze wszystkich twierdzeń diagnostycznych. Korelację ustalono posługując się następującą metodologią: na podstawie uzyskanego wyniku ogólnego wydzielono dwie grupy – jedna o najwyższych, a druga o najniższych wynikach, a następnie ustalono, czy i w jakim stopniu te dwie skrajne grupy różniły się wynikami poszczególnych twierdzeń. Ze względu na liczbę osób (grupy liczyły po 25 osób) zastosowano test statystyczny t-Studenta. W ten sposób pozyskano odpowiedź na pytanie: czy wynik ogólny skali pozwala przewidywać, jak respondent odpowiadał na poszczególne pozycje skali albo, czy na podstawie odpowiedzi na daną pozycję, da się przewidywać uzyskany przez respondenta wynik ogólny. Nazywa się to mocą dyskryminacyjną. Wartość diagnostyczną mają tylko te pozycje skali, których moc dyskryminacyjna ujawniła się jako istotna statystycznie ($p < 0,05$). Im wyższa istotność, tym

Prof. uczelni dr hab. Anna Klim-Klimaszewska
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Instytut Pedagogiki
ul. Żytnia 39
08-110 Siedlce

lepszym wskaźnikiem postawy jest dana pozycja skali. Wyliczono współczynnik rzetelności α Cronbacha dla ogólnego wyniku Arkusza, którego wartość wyniosła 0,77, co oznacza wysoką rzetelność. Na podstawie przeprowadzonej analizy mocy dyskryminacyjnej pozycji z arkusza usunięto te pozycje (itemy), które nie różnicowały badanych dzieci.

W szacowaniu rzetelności policzono współczynnik rzetelności, który wyniósł + 0,88, jego wartość należy zinterpretować jako umiarkowaną rzetelność narzędzia, która uprawnia do jego stosowania. Współczynnik rzetelności jest podstawowym warunkiem trafności narzędzia. Im narzędzie jest bardziej rzetelne, tym z reguły jest bardziej trafne.

Uwzględniając analizę walidacji narzędzia, jego strukturę oraz atuty diagnostyczne rekomenduję przedstawiony „Arkusze umiejętności społecznych dzieci w wieku 5-9 lat” do wykorzystywania przez nauczycieli do diagnozy warunkującej trafne, elastyczne i twórcze reagowanie na informacje zwrotne o dziecku jako podmiocie oddziaływań wychowawczych.

Anna Klim-Klimaszewska